

En presentasjon av spansk- og portugisisktalende menigheter i Norge

v/ Geir Lie, 2018.

Parallelt med økt sekularisering og synkende besøkstall på norske gudstjenester har det skjedd en nærmest eksplosiv knoppskytning av såkalte migrantmenigheter, det vil si utenlandske grupper og forsamlinger. Utenfor Oslo er mange av disse ikke strengt tatt menigheter, men har egne møter på sitt eget språk samtidig som de er en del av en større norsk menighet. I Oslo er situasjonen annerledes, kanskje fordi gruppene samler flere tilhengere og derfor i større grad enn utenfor hovedstaden etablerer selvstendig virksomhet. I 2013 skal mellom 40 og 45 av de ulike migrantgruppene og -menighetene ha hatt en pinseorientert profil, og mine egne observasjoner hva angår de spesifikke spansk- og portugisisktalende gruppene og/eller menighetene viser at *alle* de spansktalende protestantiske gruppene er pinserelevante mens nesten det samme gjelder for de portugisisktalende. Selv om flere av gruppene har startet som et tilbud innenfor eksisterende norske menigheter, er nesten alle i dag selvstendige menigheter.

En beslektet tendens ser vi i Sverige, men antallet spansktalende menigheter der er mye høyere enn i Norge. Bare i Stockholmsområdet skal det eksistere 26 spansktalende menigheter. Til sammenligning finnes det visstnok i dag (2018) kun fire spansktalende menigheter i Oslo. I tillegg søker det colombianske pinsesamfunnet Iglesia de Dios Ministerial de Jesucristo Internacional via Sverige å etablere seg med offentlige møter i Fred Olsens gate 3B i Oslo sentrum.

Pr. 1 januar bodde det i Norge i underkant av 25 000 latinamerikanske innvandrere, inklusiv norskfødte med innvandrerforeldre. Omlag 8 000 av disse har chilensk avstamning, den desidert største etniske gruppen, mens rundt 2 000 er colombianere. Kun få av disse har funnet sin plass innen en spesifikk spansktalende menighet eller gruppe, og langt færre har tilhørighet i en eksklusivt norsk menighetssammenheng. I så måte er det interessant at to latinamerikanere har vært hovedpastorer i norske menigheter, Claudio Navarro fra Chile (Salemkirken i Oslo fra 2004 til 2012) og fotballspilleren Fernando Franco de Ornelas fra Venezuela (Moflata misjonskirke i Skien fra 2013 til 2015 og pinsemenigheten Betania i Stathelle fra 2015 av).¹ Litt på siden kan det også nevnes at nordmannen Øystein Bjøndal Lund fra Haugesund i om lag 2 års tid ganske regelmessig på nettstedet YouTube har lagt ut egne prekener på blant annet portugisisk. Det kan også nevnes at den internasjonale Haugesundmenigheten Hope Christian Church har flere brasilianske medlemmer og lager radioprogrammer hvor det blant annet oversettes til portugisisk.

Spansktalende grupper og menigheter

(1) Spanskgruppen i Salemkirken (1980-2014)

Den første spansktalende gruppen blant evangeliske kristne i Oslo ble startet av colombianeren **Gonzalo Roa Reyes** i 1980. Roa Reyes var forholdsvis nyomvendt, idet han i 1980 kom til Oslo og fikk kontakt med Operasjon Mobilisering som drev egen bok-kafé (Telos Litteraturtjeneste) i Haumanns gate. Roa Reyes hadde opplevd en kristen omvendelse i Nepal i 1979 i regi av misjonsorganisasjonen Youth With a Mission, og hadde siden vært med på kortvarige evangeliseringsopphold både i London, Paris og Amsterdam i regi av den samme misjonsorganisasjonen. Da han kom til Norge, hadde han derfor med seg anbefalingsbrev fra Youth With a Mission i Holland og fikk gratis losji på et bakrom som bok-kaféen disponerte. Han drev aktiv

¹ Selv om pinsemenigheten Betania i Stathelle er en norsk menighet, kommer ofte om lag 10-12 spansktalende til møtene. Menigheten har for øvrig en colombiansk kvinne i eldsterådet.

gateevangelisering og tok med seg interesserte spansktalende til kaféen hvor de holdt timelange samtaler.

Etter kort tid (fremdeles 1980) tok Roa Reyes, sammen med fire øvrige spansktalende, kontakt med **John Agersten**, som på denne tiden var ungdomspastor i pinsemenigheten Salem. Agersten var tidligere Perumisjonær og hadde allerede tre misjonsopphold bak seg. De spansktalende bad om at han holdt bibeltimer for dem. De kom til å begynne med sammen på kaféen. I forbindelse med at Salem i 1981 fikk revet sitt gamle menighetslokale i Sannergata 12 og selv leide lokale i andre menighetsbygg fram til de i 1983 igjen fikk eget lokale på samme sted som tidligere, holdt Agersten bibeltimer for den gryende spanskgruppa, delvis i Telos sin bok-kafé og delvis i Salems leide lokaler, blant annet i Møllergata 40 som eies av Den Frie Evangeliske Forsamling.

Også nordmannen **Roar Eriksen**, som hadde vendt tilbake til Norge i 1978 etter sin andre periode som heltidsmisjonær i Argentina, fikk kontakt med Roa Reyes rundt 1980 og bidro med forkynnelse i spanskgruppa ett års tid. Roa Reyes lærte mye norsk av ham, og i perioden 1981-83 valgte han å gå på Ansgarskolens 2-årige forkynnerlinje, som i denne perioden holdt til på Vettakollen i Oslo. Selv om Roa Reyes var nyomvendt, var det hele tiden han og Agersten som stod i ledelsen av arbeidet, og fra og med 1983 ble møtesamlingene holdt i Salems nye menighetslokaler i Sannergata. Menigheten tok nå for øvrig navnet Salemkirken. I 1984 vendte Roa Reyes midlertidig tilbake til Colombia før han flyttet, først til Frankrike og siden til Midtøsten, hvor han i flere år virket som misjonær. Nå bor han igjen i Colombia hvor han virker som menighetspastor i landsbyen Quetame, et par timer fra hovedstaden Bogotá.

Også Agersten forlot Norge i 1984. For hans vedkommende ble det en ny misjonsperiode i Peru, og ledelsen av spanskgruppa ble nå overgitt til chileneren **Claudio Navarro**, som ble i Norge fram til 1987. Navarro hadde opplevd en kristen omvendelse i hjemlandet i 1975 og ble raskt kjent med den norske misjonæren Else Margrethe Ekornaas, som var utsendt fra Salem i 1974. De giftet seg i Chile i 1977, og deres felles tjeneste har siden da alternert mellom Chile og Norge.

Idet Navarro vendte tilbake til Chile i 1987, gikk stafettpinnen videre til **Lars Morgan Førland** og hans paraguayanske kone **Lourdes**. Lars Morgan er oppvokst i Paraguay, hvor foreldrene var misjonærer i mange år. Lars Morgan og Lourdes kom til Norge i 1985, hvor Lars Morgan først gikk på bibelskole i Trondheim og de deretter flyttet til Oslo. Det ble naturlig å overta lederansvaret etter Navarro i 1987. Parallelt med dette, leste Lars Morgan teologi på Ansgarskolen. Arbeidet blant de spansktalende tok imidlertid mye tid, idet de hadde faste lørdagssamlinger, samt bibelstudium en dag midt i uka. En periode ble det også holdt barnemøter.

Dette skjedde i en periode hvor mange spansktalende asylsøkere søkte til møtene, gjerne for å møte andre spansktalende. Også spanskgruppas medlemmer drev aktiv oppsøkende virksomhet for å få andre spanskspråklige i tale. Oppmøtet om samlingene har variert opp gjennom tidene, selv om den faste stammen bestod av 25-30 personer. Under Lars Morgan og Lourdes Førlands periode, som ble avsluttet i 1990, regner man likevel med at det var om lag 150 personer innom.

I løpet av denne perioden ble det også knyttet kontakt med spansktalende grupper i andre byer (Bergen, Kristiansand og Skien). I løpet av 3-4 år ble det avholdt årlige fellesmøter som alternerte mellom flere av byene. De første fellesmøtene ble avholdt i Oslo i 1989 med forkynnelse av argentineren Guillermo Vega og Benjamin Jensen, som har virket flere år som misjonær både i Spania og Latinamerika.

Ricardo Mayandía fra Spania hadde opplevd en kristen omvendelse kort tid før Lars Morgan og Lourdes begynte som ledere i spanskgruppen. Han engasjerte seg i Salemkirkens radioarbeid med spansktalende program og fikk til å begynne med et lederansvar for spanskgruppen da ekteparet Førland avvirket i 1990 for å dra ut som misjonærer til Sør Amerika. Han ble imidlertid raskt avløst av chileneren **Marcos Antonio Antileo Solis**, som hadde kommet til Norge rundt 1987, og sammen

med familien hadde fått bo hjemme hos ekteparet Førland en periode. Også Mayandía var fremdeles identifisert som leder, sammen med Antileo Solis, selv om sistnevnte nå hadde hovedansvaret.

Via venner i Miami, samt gjennom en tur til USA, stiftet Antileo Solis bekjentskap med den puertoricanske forkynneren Nahúm Rosario, som i 1974 hadde stiftet Chicago-menigheten La Iglesia Maranatha de la Biblia Abierta, senere med navneskifte til Centro de Avivamiento Maranatha og deretter til Iglesia de Avivamiento Mundial Maranatha. Rosario definerer seg selv som apostel med et verdensvidt oppdrag, og har et menighetsnettverk som er representert i en rekke land. Tilbake i Norge viste Antileo Solis videoer med forkynnelse av Rosario, som endog ble invitert til Norge (av Antileo Solis). Kort tid deretter begynte Antileo Solis å utøve et press for at de spansktalende skulle forlate Salemkirken og gå sammen med ham for å etablere en selvstendig spansktalende menighet tilknyttet Rosarios menighetsnettverk. Selv om spanskgruppen på mange måter levde sitt separate liv i forhold til Salemkirken, var de likevel – av nordmennene – betraktet som en del av Salemkirkens arbeid blant spansktalende og betalte derfor ikke leie for bruk av Salemkirkens lokaler. Det begynte å komme Salemkirkens norske pastor Aril Svartdahl for øre at noe var i gjære, og i et møte mellom ham og spanskgruppen i 1992, bekjentgjorde Antileo Solis at han ikke lenger ønsket å være en del av Salemkirkens arbeid. Sammen med om lag 15 personer forlot han menigheten, og Antileo Solis etablerte umiddelbart menigheten Iglesia Palabras de Poder Maranatha.

Før bruddet hadde man hatt om lag 40 personer i spanskgruppa, men i tillegg til de som fulgte med Antileo Solis, var det også andre som i skuffelse valgte å isolere seg. Mayandía tok igjen et mer spesifikt lederskap, denne gangen sammen med chileneren **Luís Lira**, som hadde opplevd en kristen omvendelse etter at han begynte i spanskgruppa i 1988. De stod sammen som ledere fram til 2001, idet Lira for en periode forlot spanskgruppen i et forsøk på sammen med andre å starte et selvstendig kristent arbeid blant spansktalende. De holdt både private husmøter og leide møtelokaler, men Lira vendte tilbake til Salemkirken og spansk møtene der rundt 2005, dog uten å ta spesifikt lederansvar.

I 1996 hadde allerede omtalte Roar Eriksen etablert menigheten 'Noas ark', som etter hvert tok navnet 'Bibel- og Misjonscenteret'. Menigheten talte rundt 60-70 personer, og om lag halvparten var spansktalende. I 2001 valgte de imidlertid å gå inn som en del av Salemkirken og hvor Eriksen selv raskt ble en del av pastorteamet. Han hadde også en kort periode ansvar i spanskgruppen, men etter få måneder (fremdeles i 2001) kom Claudio Navarro tilbake til Norge og tok ansvaret for de spansktalende. På dette tidspunktet var det kanskje 40-50 som deltok på samlingene. Eriksen selv ble i Salemkirken fram til 2006 før han påtok seg pastoransvaret i pinsemenigheten i Ytre Enebakk.

Aril Svartdahl hadde sagt opp stillingen som hovedpastor i 2001, og Roger Skaug hadde umiddelbart gått inn som konstituert pastor. I 2004 ble imidlertid Navarro hovedpastor for hele Salemkirken, og svigersønnen **Samuel Añazco Torres**, som hadde kommet til Norge i 2002, fikk nå ansvaret for spanskgruppen. Han forble leder for spanskgruppen inntil denne ble lagt ned i februar 2014. Grunnen var at det var få fremmøtte på de ordinære søndagsmøtene og man ønsket at de spansktalende skulle integreres i den norske menigheten. Dette var en beslutning som ble tatt over hodet på de spansktalende, idet Añazco Torres hadde vært sykemeldt fra november 2013.

I mange år talte man mellom 30 og 50 personer på spansk møtene. På sommeren var man vanligvis enda færre, og møtene ble da overført fra Salemkirkens storsal til menighetskaféen. Tidfestingen er usikker, men enten sommeren 2010 eller 2011 opplevde spanskgruppen en markant vekst. Denne sommeren kom det flere nye til samlingene, og kanskje skyldtes dette delvis den økonomiske krisen i Spania, som bevirket at mange spansktalende flyttet til Norge for å søke arbeid. Noen av disse kom også til spanskgruppen og ble værende. En annen faktor som kan ha bidratt til den brå veksten var et visst fokusskifte i Añazco Torres forkynnelse. Etter å ha gjennomført en sjelesorgssamtale med et ektepar i krise, skjønte han at han ikke kunne fortsette med en nærmest rendyrket inspirasjonsforkynnelse. Han knelte ned for Gud i bønn og bad om tilgivelse for å ha formidlet en overfladisk

forkynnelse som ikke istandsatte mennesker for selve livet utenfor møteveggene. Kort tid deretter opplevde han at Gud bad ham begynne en undervisningsserie som fikk tittelen “Empieza a servir a Dios en tu casa” – begynn å tjene Gud i hjemmet ditt! Mange manglet konkret bibelundervisning om hvordan man skulle være en god, kristen mann og far for barna sine. Undervisningen appellerte til mange, og Añazco Torres mener selv dette fokusskiftet var en av årsakene både til at nye folk oppsøkte møtene og at de ble værende.

I forbindelse med avviklingen av spanskgruppa i 2014, forlot om lag 80% av disse Salemkirken. Noen begynte i andre spansktalende menigheter, mens andre valgte ikke å engasjere seg i kristen virksomhet.

(2) Iglesia Palabras de Poder Maranatha

Som allerede påvist, ble menigheten startet av chileneren **Marcos Antonio Antileo Solis**, idet denne etter å ha fått kontakt med puertoricanereren Nahúm Rosario i USA, i 1992 etablerte selvstendig menighet som en del av Rosarios internasjonale menighetsnettverk. Menigheten vokste raskt og hadde på det meste over 100 møtebesøkende. Dette skyldtes blant annet at dette var den første selvstendige spansktalende menigheten i Oslo, men Antileo Solis karisma var nok også utslagsgivende.

Antileo Solis ble snart kjent i det spansktalende miljøet for sin direkte, og mange ville også si *autoritære*, lederstil, og menigheten opplevde et visst gjennomtrekk av møtebesøkende. Idet konkret moralsk irregularitet kom for dagen rundt år 2013, forlot de fleste menigheten, og Antileo Solis valgte å bryte kontakten med Rosarios menighetsnettverk både internasjonalt og i Norge. Ryktene sier imidlertid at en liten kjerne fremdeles samler seg rundt ham. Hvor møtene avholdes, har det imidlertid vært vanskelig å få påvist, og Antileo Solis har siden irregulariteten ble gjort kjent valgt å ha hemmelig telefonnummer. Hvorvidt den lille gruppen som samler seg rundt ham har noe navn på virksomheten, vites ikke, idet jeg ikke har lyktes i å få kontakt verken med ham eller med hans kone Rosa Ramírez.

(3) Troens ord, Bergen

Dette er i dag praktisk talt en norsk menighet på om lag 70 møtebesøkende, hvor kanskje 5-6 av disse er spansktalende. Menigheten ble etablert i 1993, idet den unge chilenske kvinnen **Margarita Bastidas** (f. 1974) hadde skrevet til Nahúm Rosario samme året og bedt om at menigheten ble underlagt hans apostolske beskyttelse, noe Rosario hadde gitt sin tilslutning til.

Bastidas hadde sammen med sine foreldre kommet til Norge i 1986, og opplevde i 1991 en kristen omvendelse under en konferanse i pinsemenigheten Tabernaklet i byen. Bastidas ble raskt en del av en kristen spansktalende gruppe ledet av chileneren **Alex Salas**. Hun lærte mye av ham. Hun husker også at Juan Pablo Muñoz Riquelme var med i gruppen, men hadde liten kontakt med ham. Han forlot for øvrig gruppen etter en tid og etablerte sin egen menighet, som vi snart vil se nærmere på.

Rundt 1993 begynte Bastidas på Bergen Bibelskole i regi av menigheten Kristent Fellesskap. Riktignok startet hun opp halvveis i skoleåret og fullførte derfor ved juletider året etter. I løpet av første halvåret ved bibelskolen, i etterkant av at Salas hadde vendt tilbake til Chile, ble hun som 19-åring seg bevisst kallet til pastorgjerning og startet opp samme året. Gruppen rundt henne bestod til å begynne med stort sett av hennes foreldre, en onkel og tante, samt en person utenfor familien, men tilslutningen til møtene vokste raskt.

Salas var venn med landsmannen Marcos Antonio Antileo Solis i Oslo. Da Antileo Solis inviterte Rosario til møter i Oslo i 1991, valgte Bastidas sammen med flere øvrige fra Bergen å dra til Oslo for å overvære møtene. Dermed var en viss kontakt etablert også mellom Bastidas personlig og Rosarios

latinske menighetsnettverk. I 1992 valgte hun derfor å delta på en internasjonal konferanse i Rosarios regi i Nicaragua, hvor hun forøvrig ble kjent med **Ricardo Matos**, som var ungdomspastor i Rosarios menighet i Chicago. Bastidas og Matos giftet seg i Chicago i 1997, og Matos flyttet umiddelbart til Bergen hvor han tok det pastorale hovedansvaret, selv om de alltid som pastorpar har stått sammen i tjenesten. Menigheten talte i 1997 om lag 70 spansktalende medlemmer, men de fleste av disse har enten flyttet tilbake til Chile eller bosatt seg utenfor Bergen.

Rundt 2004 opplevde Ricardo Matos at Gud talte til ham om at han ikke primært var kalt til å nå latinamerikanere, men nordmenn. Fra da av gikk han bevisst inn for å lære seg norsk språk og kultur. I den forbindelse er det interessant å merke seg at Matos etter forholdsvis kort tid her i landet etablerte et vennskap med nordmannen Trond Taule, som er pastor og grunnlegger av menigheten Frekhaug Bibelsenter.²

Gjennom Matos fikk Taule høre om Nahúm Rosario, og Taule dro selv over til Chicago og hørte ham der. Selv om Frekhaug Bibelsenter er en norsk menighet og Rosario står som grunnlegger av et primært spansktalende menighetsnettverk, ble det naturlig etter et par år å knytte seg opp mot det samme nettverket.. Taule beskriver dette mer som et tjenestefellesskap enn at man legger seg inn under Rosario som sådan. Han er fascinert over Rosarios ønske om å styrke de ulike pastorene og menighetene i nettverket slik at disse kan lykkes i å realisere sin *egen* visjon. Selv om det ikke er noen tvang, oppfordres menighetene i nettverket om å sende inn 10% av det de selv har mottatt i tiende til tjenestefellesskapet. Heller ikke i forhold til Matos og Troens Ord, Bergen opplever Taule å stå i noe spesifikt underordningsforhold. Av og til har de fellesmøter, andre ganger preker de hos hverandre i tillegg til at de treffes privat og oppmuntrer hverandre i sine respektive tjenester.

(4) Menigheten Troens ord, Oslo

I forbindelse med at de fleste medlemmene forlot menigheten Iglesia Palabras de Fe, Maranatha, tok noen kontakt med ekteparet **Ricardo og Margarita Matos**. Ekteparet begynte derfor i 2014 regelmessig å dra til Oslo for å støtte disse, og til å begynne med så man for seg at den opprinnelige menigheten Antileo Solis hadde etablert i 1992 skulle kunne drives videre med et nytt lederskap. Idet Antileo Solis hadde brutt med Rosarios menighetsnettverk, ble man imidlertid raskt enige om heller å etablere en ny Oslomenighet.

Man hadde først startet uformelle hussamlinger i 2014, men det ble raskt naturlig å invitere til offentlige møter i leide lokaler. Virksomheten ble formalisert som menigheten Troens ord, Oslo i slutten av 2015 og samler i dag rundt 70 møtebesøkende. De aller fleste er spansktalende, men møtene tolkes til norsk. Hensikten er, tilsvarende som i Bergen, ikke å representere noen språklig ghettomenighet, men at man skal være relevant også for søkende nordmenn. Colombianeren **Alexander Valles**, som kom med i 2015, mens man fremdeles kun var en husgruppe på 4-5 personer, ble i 2018 utnevnt til assisterende pastor. Menigheten har for tiden sine møter i Schweigaards gate 14.

(5) Iglesia de Cristo, Bergen

Menigheten ble grunnlagt av chileneren **Juan Pablo Muñoz Riquelme** i 1993 og to år senere registrert hos Fylkesmannen i Hordaland. Det eksisterte imidlertid, som vi allerede har sett, en gruppe

² Taule opplevde en kristen omvendelse i 1980 og gikk deretter seks år i pinsemenigheten Tabernaklet i Bergen og deretter noen år i Sion, Blomsterdal. Han ble pastor idet Frekhaug Bibelsenter ble etablert i 1992. Dette skjedde i forbindelse med at Frekhaug Misjonsmenighet ble lagt ned. Frekhaug Bibelsenter samler om lag 30 møtebesøkende.

av spansktalende troende forutfor 1993, etablert rundt 1989 av chileneren **Alex Salas** og hans kone. Muñoz Riquelme ble en del av dette løselige fellesskapet i 1990, og Salas bad ifølge Muñoz Riquelme raskt om å få et slags disippelforhold til ham. Dette varte om lag to år, inntil familien Salas besluttet å vende tilbake til Chile. Muñoz Riquelme dannet deretter raskt sin egen gruppe, som altså ble definert som menighet i 1993.

Muñoz Riquelme har bakgrunn fra flere pinserelevante menigheter i hjemlandet, som Iglesia Metodista Pentecostal og Asamblea de Dios, men det har aldri vært aktuelt å knytte lokalmenigheten i Bergen opp mot noen av disse. Menigheten er kjent under navnet 'Iglesia de Cristo', og Muñoz Riquelme mener navnet er bibelsk fundamentert, idet apostelen Paulus nettopp refererte til flere av menighetene han skrev til under dette navnet.

Læremessig skiller man seg fra de fleste norske menigheter, idet vanddåpen og frelsen knyttes så pass sterkt sammen – "ingen dåp, ingen frelse", hevder faktisk Muñoz Riquelme. Til tross for pinsebakgrunnen fra hjemlandet, hevder også Muñoz Riquelme at han ikke tror på noen spesifikk åndsdåpsopplevelse. I kraft av frelsen har man, teoretisk sett, del i alle Guds velsignelser og det er nå tale om å ta i bruk det Gud objektivt sett har tilgjengeliggjort i den totale 'frelsespakken'. I denne ligger blant annet tungetalen og de øvrige nådegavene Gud ønsker å meddele den enkelte.

Menigheten i Bergen har alltid hatt få tilhørige, og i dag samler man om lag 15 troende til gudstjenester. Disse avholdes i Kristkirkens lokaler. I 1995 og fram til rundt 1999 var det et utstrakt samarbeid og teologisk koordineringsarbeid mellom Bergensmenigheten og kristne latin-amerikanske grupper i henholdsvis Trondheim, Kristiansand og Skien, hvor også disse ble selvstendiggjorte menigheter som tok navnet 'Iglesia de Cristo'. Arbeidet i Trondheim startet opp rundt 1991-92, idet Muñoz Riquelme ble kjent med spanjolen Miguel Barrego, som bodde der. En tid samlet man rundt 25 personer til møtesamlinger, og Muñoz Riquelme reiste regelmessig opp til Trondheim for å gi disse bibelundervisning. Gruppens medlemmer hadde imidlertid ulik konfesjonell bakgrunn og arbeidet ble lagt ned rundt 1996-97.

Det er pr. i dag ingen spesifikk kontakt med de eksisterende gruppene i henholdsvis Kristiansand og Skien.

(6) Spanskgruppen i Filadelfia, Kristiansand

Virksomheten startet opp i 1989, idet Filadelfias daværende pastor Egil Svartdahl oppfordret to av menighetens da hjemmeværende misjonærer, **Tor Inge Andersen** og **Else Palma Johansen** (nå: Øgaard), om å gi et tilbud om åndelige oppbyggelsessamlinger til en liten gruppe spansktalende i menigheten. I menigheten gikk blant andre det chilenske ekteparet **Eduardo Mondaca Cabrera** og kona **Doris**, med opprinnelig bakgrunn fra pinsesamfunnet La Iglesia Metodista Pentecostal i hjemlandet.

Idet Tor Inge Andersen etter om lag ett års tid igjen ble utsendt som misjonær, falt lederansvaret for spanskgruppen på Mondaca, et verv han innehadde fram til han selv ble utsendt som misjonær til Quintero i Valparaíso fylke i Chile i 1998.³ Om lag ti personer hadde raskt søkt til spanskgruppen

³ I løpet av misjonærtiden i Chile gjennomgikk Mondaca radikale teologiske prosesser, ikke først og fremst relatert til eskjatologiske spørsmål, hvilket hadde bevirket at han forlot sin tidligere pretribulasjonale premillennisme til fordel for en preterisk tilnærming til Johannes åpenbaring. Mondaca er i dag aktiv som bok- og bloggforfatter og hevder selv å plassere seg læremessig innenfor det som i USA er kjent som Christian Reconstructionism. Han har imidlertid også en del teologisk tankegods som bryter med tradisjonell kristen tenkning. Blant annet benekter han Satans eksistens, idet uttrykket 'Satan' angivelig er symbolspråk for det som står Gud imot, altså synden slik denne manifesterer seg i verden. Mondaca hevder for øvrig at mennesket aldri har vært noe udødelig vesen og at det derfor alltid – også før syndefallet - har vært ethvert menneskes lodd å dø fysisk. Jesus vendte tilbake til jorden i år 70 e.Kr., og siden da hevdes synden å være overvunnet, og hele

etter oppstarten i 1989, og antallet har variert fra år til år. **Oscar Nuñez** overtok stafettpinnen etter Mondaca, og er fremdeles hovedansvarlig for møtene. Om lag 40 personer er registrert som tilhørende gruppen, men flere av disse prioriterer de norske samlingene foran de spansktalende.

Gruppen har helt fra begynnelsen av hatt et evangelistisk sikte, blant annet via radioprogrammet 'Voces latinas' som startet opp så å si fra begynnelsen av i 1989 og holdt på inntil for om lag ett år siden.

Rundt 1995 inngikk gruppen et samarbeid med menigheten Iglesia de Cristo i Bergen hvor man, etter å ha kommet sammen til ulike rådsmøter (concilios), hvorav det første ble avholdt i Bergen i 1995, lot seg registrere som selvstendig menighet med samme navn som Bergensmenigheten. Dette varte kun rundt to år. I etterkant av dette ble det etablert kontakt med den chilenske pastoren Patricio Sánchez, som ledet menigheten Iglesia Internacional Remanente i Santiago. Han besøkte for øvrig menigheten i 2001. Sánchez foreslo at Iglesia de Cristo-menigheten i Kristiansand endret navn til Iglesia Internacional Remanente, hvilket ble gjort i juni samme år. På grunn av den fysiske avstanden fra Chile til Norge, var det aldri slik at gruppen opplevde seg underlagt menigheten i Santiago, selv om avtalen var at Sánchez skulle sende dem kristen undervisning samtidig som gruppen støttet hans virksomhet økonomisk. Kontakten opphørte imidlertid rundt 2003. Man kan derfor si at spanskgruppen var en selvstendig menighet fra 2001 inntil 2016 da de igjen lot seg innlemme i Filadelfia, Kristiansand.

(7) *Iglesia (Internacional) Cristo Vive, Skien*

Arbeidet startet etter at chileneren **Luís Alfredo Ponce Bernal** hadde opplevd en kristen omvendelse og blitt døpt i pinsemenigheten Tabernaklet rundt 1986. Han begynte umiddelbart å dele sin nyervervede tro med latinamerikanere i Skien, og snart startet han opp uformelle hussamlinger i sitt eget hjem. Før året var omme, ble imidlertid samlingene flyttet til Tabernaklet. På det meste kunne man samle rundt 40 personer.

Idet Bergensmenigheten Iglesia de Cristo ble etablert i 1993, tok det ikke lang tid før det ble etablert kontakt med spanskgruppene i henholdsvis Filadelfia, Kristiansand og Tabernaklet, Skien. Skiensgruppen selvstendiggjorde seg nå i forhold til den norske pinsemenigheten på stedet og tok rundt 1995 navnet 'Iglesia de Cristo', tilsvarende Bergensmenigheten og spanskgruppen i Filadelfia, Kristiansand. Bernal ble nå anerkjent som pastor for Skiensmenigheten. Kontakten mellom denne og Iglesia de Cristo opphørte imidlertid rundt 1998-99.

Menigheten synes å ha opphørt, det vil si igjen å ha gått inn som en del av Tabernaklet, Skien. For om lag 10 år siden lot den seg imidlertid igjen selvstendiggjøre. Under en konferanse i Amsterdam ble Bernal 'salvet' til pastor av en peruansk forkynner. For ett år tid siden ble menighetsledelsen overført til **Andrés Aliaga**. Siden menighetens ledere ikke kjenner meg personlig, har de uttrykt frykt for å samtale med meg. Jeg har derfor ikke vært istand til å få del i ytterligere informasjon og heller ikke fått bekreftet fra internt hold informasjonen ovenfor.

(8) *La Gracia de Dios*

Menighetsnettverket 'Ministerio Internacional La Gracia de Dios' består av en rekke menigheter i henholdsvis USA, Mexico, El Salvador, Den dominikanske republikk, Colombia, Peru, Argentina og

menneskeheten er nå Guds barn. Det vi, ifølge Mondaca, ser av 'synd' i verden i dag, skyldes en feilslått atferd fra de som ikke vet at de er Guds barn. Når Mondaca sier at mennesker er 'forutbestemt' til frelse, uttrykker han seg ikke i kalvinsk, men i universalistisk forstand – *alle* er nemlig forutbestemt til frelse, og frelsen har angivelig blitt alle til del i kraft av Jesu eliminasjon av syndens makt i år 70 e.Kr.

Norge. Det startet i New York City gjennom ekteparet David (f. 1942) og Doris Gómez fra Den dominikanske republikk. David hadde opprinnelig bakgrunn fra syvendedagsadventistene, hvor han virket både som pastor og omreisende evangelist etter at han som 18-åring var blitt sendt til USA for å studere. David opplevde etter hvert syvendedagsadventistene som loviske, og da han gav uttrykk for dette, ble han ekskludert fra trossamfunnet i 1984.

Kort tid deretter, fremdeles i 1984, hadde han fått kontakt med den amerikanske pastoren Pedro Clausel, som underviste ham nærmere om Guds nåde, inklusiv de fem hovedpunktene innen kalvinsk tro – hvilket vil si (1) *total fordervelse*, det vil si at mennesket er helt og holdent syndig i sin vesensnatur, (2) *ubetinget utvelgelse*, det vil si at Guds utvelgelse av noen til frelse ikke er forankret i noe i mennesket selv, for eksempel dets eventuelle gode gjerninger, men kun forankret i Guds egen beslutning, (3) *begrenset forsoning*, det vil si at Jesu forsoning kun har en begrenset rekkevidde og ikke gjelder for alle mennesker, (4) *uimotståelig nåde*, det vil si at de som Gud har utvalgt til frelse ikke er istand til å avvise frelsesbudskapet og (5) *oppretholdelse av de hellige i troen*, det vil si at det er umulig å falle fra troen, uavhengig av livsførsel, dersom man er blant de utvalgte til frelse.

Ekteparet Gómez startet i 1987 opp en liten gruppe på fem-seks personer i bydelen Bronx i New York City. Samme året ble David gjennom den puertoricanske forkynneren Nahúm Rosario introdusert for ‘dåpen i Den Hellige Ånd’, og idet Rosario bad for ham, begynte han å tale i tunger.

David Gómez har status som apostel innenfor det kalvinsk-karismatiske trossamfunnet han har etablert. Samme status har den colombianske kvinnen **Pilar Osorio Gómez**, som er bosatt i Kristiansand. Hun anerkjenner at Gud har gitt henne en utrustning som på mange måter sammenfaller med den nytestamentlige apostelgaven. Samtidig er hun forsiktig, og vil heller si at hun i flere henseende *beveger* seg i retning denne utrustningen.

I Norge finnes det 2 ‘Gracia de Dios’-menigheter, i Kristiansand og i Stavanger. I begge disse har hun et overordnet apostolsk ansvar, selv om begge menighetene har hver sin hovedpastor – Gabriel Chicaiza i Stavanger sammen med kona Gina Paola Chicaiza og Sergio Augusto sammen med kona Patricia Quesada i Kristiansand.

Faktisk var det gruppen i Kristiansand som først tok navnet ‘Gracia de Dios’, hvilket deretter har blitt trendsettende for de øvrige menighetene i det internasjonale nettverket. Arbeidet i Norge startet imidlertid gradvis opp, idet Pilar, uten tanke på verken å starte menighet eller smågrupper, kun ville dele sin frelseserfaring fra USA, idet hun hadde besøkt New York City i 1991 og der var blitt kjent med ekteparet Gómez. På dette tidspunktet var hun ingen avgjort troende, men kun nominell katolikk. Hennes to søstre i Kristiansand tok nå imot troen, og sammen med sine barn kom de ofte sammen både for å tale om sin nyervervede tro, lese Bibelen og be sammen. De begynte å leie en salong på et Grendehus for et par timer, første gang 19. oktober 1991. Etter hvert var det flere som uttrykte interesse for å bli med på samlingene, og man så snart behovet for å organisere arbeidet, ikke minst overfor barna.

Rundt 1993 kom David Gómez for første gang på besøk til Norge. Han bad for dem og var også med på flere av de spontane bønnesamlingene man hadde i hverandres hjem i Kristiansand. Nå fikk de en læremessig opplevelse av å være en selvstendig menighet. Rundt 1995 følte Pilar at hun ønsket et navn på det gryende arbeidet, og med tanke på det hun hadde opplevd av Guds nåde i eget liv, valgte de navnet ‘Gracia de Dios’ på virksomheten og registrerte seg hos Fylkesmannen i 2001. Fremdeles opplevde ikke Pilar noe til den apostoliske utrustningen, selv om hun husker at da hun var i New York i 1991, hadde hun bedt til Gud om å få del i det hun opplevde at David Gómez hadde. Gradvis merket hun så at Gud begynte å utruste henne.

En av Pilars søstre, Ines Osorio hadde flyttet til Stavanger i 1992, hvor hun jobbet innen Kristent Interkulturelt Arbeid (KIA). En annen søster, Jeaneth Osorio López, flyttet så til Stavanger i 1999

hvor det umiddelbart ble etablert en 'Gracia de Dios'-menighet. Forut for menighetsetableringen hadde man imidlertid hatt en liten bibel- og bønnegruppe i byen, hvor blant annet Ines Osorio deltok.

Man feirer nattverd på alle offentlige møter og har et mer sakramentalt syn enn pinsevenner flest, idet man mener at brød og vin i reell forstand er Jesu legeme og blod, på linje med "luthersk forståelse". Det ser i så måte ikke ut som om kalvinsk nattverdsforståelse, der denne skiller seg fra en luthersk forståelse, er kjent blant dem. Menigheten praktiserer for øvrig troende dåp som en offentlig bekjennelse av ens tro og som må sees separat fra selve frelseserfaringen. I menighetsforståelsen sidestilles menn og kvinner, idet begge i kraft at den utrustning Gud gir dem, fritt kan tjene med sine gaver. Menighetens ledere fungerer som et eldsteråd med flere pastorer, selv om én er hovedpastor. Pilar er selv med i det lokale eldsterådet i Kristiansand, samtidig som hun har et apostolsk ansvar i begge de to norske menighetene. I begge menighetene teller man om lag 60 personer, barna inklusive.

(9) Iglesia Cristiana Nueva Vida (Oslo)

Grunnlegger Juan Antonio Herrera (f. 1965), eller, som han foretrekker å kalle seg, *Johnny* Herrera, er født i Mexico City, men oppvokst i Texas, USA, hvor faren etter sigende fungerte som apostel og etablerte flere menigheter. Herrera er ukjent med navnet på farens virksomhet, men hevder at denne ble startet av en ukjent svensk person, som etablerte en liten menighet i Mexico City.

Etter en kristen omvendelse som 21-åring, kom Herrera til Oslo i 1999 hvor han oppsøkte Salemkirken og også deltok i spanskgruppen. Rundt 2005 etablerte han imidlertid 'New Beginnings church', som hovedsakelig bestod av filippinere, men dessuten også av noen nordmenn og latinamerikanere. Etter at Herrera i 2011 vendte midlertidig tilbake til USA, ble menigheten to år senere en del av 'Den Frie Evangeliske Forsamling' i Møllergata 40. Før Herrera forlot Norge, bestod imidlertid menigheten av om lag 80 personer.

Herrera forsøkte også å starte en spansktalende menighet, Iglesia Cristiana Nueva Vida, og om lag 30 personer møtte opp til hovedsamlingene. De fleste hadde tidligere vært en del av spanskgruppen i Salemkirken. Menigheten startet opp rundt 2008, men ble lagt ned, idet Herrera vendte tilbake til USA i 2011. Møtene ble holdt i Akersgata 74 i Oslo.

(10) Menigheten 'La Senda Antigua' (Oslo)

Menigheten ble etablert av Isaías Villanueva (f. 1959), med bakgrunn fra Den dominikanske republikk hvor faren var pastor i det trinitariske pinsesamfunnet Iglesia de Dios. Etter å ha flyttet til Sverige i 1995, startet Villanueva samme året menigheten 'Jesús te ama' i Göteborg. Menigheten skal på det meste ha tallet rundt 150 voksne personer, men idet Villanueva frasa seg pastorstillingen i forbindelse med sin skilsmisse i 2004, ble menigheten raskt delt i tre ulike fraksjoner.

Fram til rundt 2008 holdt Villanueva uformelle husmøter i sitt hjem, inntil han i februar samme år spontant dro til Oslo uten å kjenne noen. Et tilsynelatende tilfeldig møte med en chilensk kvinne som hadde en liten bønnegruppe i hjemmet gjorde at han også fikk innbydelse om å delta. Gruppen engasjerte seg snart i evangelisering og innbød til offentlige møter. Fra begynnelsen av har de leid lokaler i Oslo 1. baptistkirke i Hausmanns gate 22. Hovedmøtet avholdes på lørdager og har på det meste samlet om lag 40 voksne personer i tillegg til barna.

Villanueva opplever at mange pinsevenner overdriver tungetalens betydning og er ikke villig til å gjøre denne gaven til det ytre tegnet på at en troende har mottatt Den Hellige Ånd. Han stiller seg også avvisende til en del moderne karismatiske fenomener som har fått aksept i en rekke pinse- og karismatiske menigheter. Villanueva har også tatt et oppgjør med trinitarisk Gudstro, og selv om han hevder ikke å kjenne til hva som forkynnes i andre ikke-trinitariske pinsemenigheter, vil han ikke identifisere sin egen forkynnelse med 'Jesus Alene'-læren, slik denne modalistiske Gudsforståelsen

forkynnes innenfor blant annet trossamfunnet United Pentecostal Church, International. Så vidt jeg kan se, er det like fullt få læremessige forskjeller mellom hans egen forkynnelse og 'Jesus Alene' forståelsen. Eneste forskjellen jeg har merket meg, er at Villanueva ikke vil identifisere Gud som 'person', idet en slik benevnelse angivelig forringer Guds overhøyhet i forhold til mennesket, som med rette kan kalles 'person'. En 'person' er et skapt vesen, og å benevne Gud som 'person' er ifølge Villanueva å begrense Ham. Gud er derimot 'Ånd', og i stedet for å bruke benevnelsen 'person' kan man si at Gud er ett 'vesen' som har tre fremtredelsesformer, altså i tre suksessive faser av menneskets historie har gitt seg til kjenne som henholdsvis 'Fader', 'Sønn' og 'Hellig Ånd'. Siden alle tre kun er fremtredelsesformer for den ene Gud (Jesus), vil fremtredelsesformene aldri overlappe i tid.

(11) (a) *Restauración de Dios*, (b) *Ministerio de Avivamiento Cristo Viene*, og (c) *MEI*, Oslo.

Mens den frittstående menigheten *Ministerio de Avivamiento Cristo Viene* var ment som en avlegger av *Restauración de Dios*, har de to øvrige Oslomenighetene en mer kompleks historikk. *Ministerio de Avivamiento Cristo Viene* ble startet av det colombianske ekteparet **Jorge E. Rendón** og **Felisa Quiñones Gamboa** i 2015. Disse ønsket i utgangspunktet å etablere en filial av *Restauración de Dios*, underlagt dennes grunnlegger, men da ønsket ble avvist, valgte de i stedet å etablere seg på egen hånd. Menigheten leier lokale i Ebbelsgt 1 i Oslo sentrum.

Restauración de Dios ble etablert av paret **Carlos Meléndez** fra Chile og **Martha Ladines Osorio** fra Colombia. Martha hadde vært innom en rekke spansktalende menigheter i forkant av at de sammen etablerte Oslomenigheten i 2008. Mens hun bodde i Kristiansand, var hun med et par år i 'Gracia de Dios' og deltok deretter en periode på møtene i det som da het 'Iglesia de Cristo' og som senere igjen er blitt en del av pinsemenigheten Filadelfia i Kristiansand. Idet hun tidlig på 2000-tallet flyttet til Oslo, oppsøkte hun spanskgruppen i Salemkirken hvor hun ble fram til 2008. Selv om hun ble forsøkt advart mot å begynne i den ikke-trinitariske menigheten La Senda Antigua, valgte hun samme året å begynne der. Kort tid i forveien hadde hun avsluttet et samboforhold, og hun gikk aktivt inn i menigheten.

Samme året oppsøkte også Carlos Meléndez menigheten, og etter få uker flyttet han inn hos Martha og barna hennes. Isaías Villanueva, pastor i La Senda Antigua, har ikke vigselfrett, men siden de fleste spansktalende pastorene i Norge er teologisk autodidakte og flere gjerne på grunn av en viss form for elitisme dessuten har skjermet seg for utenfrainfluering, er det mulig at noen har vært i god tro når de har utført såkalte velsignelsehandlinger i menigheten hvor de under forbønn for sambopar har erklært dem for nå å være gift. Observasjon av pastoren i *Restauración de Dios* tilsier at han kan ha trodd at han automatisk, i kraft av opplevelsen av å være kalt av Gud til pastortjeneste, har hatt vigselfmyndighet. I så måte synes han å ha sett på ekteskap og ekteskapsinngåelse som noe eksklusivt åndelig og hvor det juridiske aspektet enten har vært fullstendig fraværende eller i beste fall underordnet. Denne overdrevne opplevelsen av sin egen personlige, eller eventuelt tjenestemessige, betydning skyldes sannsynligvis delvis manglende læremessig skolering og delvis observasjon av at andre pastorer og prester, for eksempel katolske prester i hjemlandet, har hatt vigselfmyndighet. Kanskje har han trodd at vigselfmyndigheten automatisk følger pastortjenesten? Pastor Isaías Villanueva i La Senda Antigua bad iallfall for samboparet Carlos og Martha og erklærte dem for å være gift. I ettertid hevder han å ha tatt for gitt at de selv på forhånd hadde tatt hånd om det juridiske. Muligens har de også i etterkant reelt sett giftet seg.

Ifølge Villanueva begynte Meléndez raskt – i hemmelighet – å samle en gruppe i menigheten rundt seg selv. Sammen brøt de ut av menigheten og etablerte den konkurrerende *Restauración de Dios*.

menigheten, som er registrert i Enhetsregisteret i Brønnøysund allerede 24. november 2008.⁴ Villanueva foretok private undersøkelser og hevder i ettertid at Meléndez hadde forårsaket store problemer også i Sverige, og at han faktisk manglet oppholds- og arbeidstillatelse der. Sannsynligvis var det av denne grunn at Restauración de Dios ble registrert med Martha som den formelt ansvarlige.

Også i Restauración de Dios ble man vitne til en merkelig ekteskapsforståelse, idet Meléndez ikke bare oppfordret medlemmer som allerede *var* gift til å la seg vie på nytt – i menigheten og av ham selv. Han foretok også forbønns- og velsignelsehandlinger av menighetens samboere og erklærte dem deretter for å være gift. Sannsynligvis har han, av andre årsaker, vært under myndighetenes oppsikt, og sommeren 2016 ble han arrestert av politiet på gaten og tre dager senere deportert. Mange forlot nå menigheten, ikke minst i forbindelse med at irregulære økonomiske forhold kom for dagen. Den lille gjenværende kjernen forsvarte imidlertid Meléndez hårdnakket overfor utbryterne, men idet Martha i august samme året valgte å flytte etter partneren, ble menigheten raskt omstrukturert.

Jeg gikk selv ett års tid på møtene mens Meléndez fremdeles var pastor og undret meg over den stadige kritikk fra prekestolen som falt over både ikke-navngitte norske menigheter og anonymiserte enkeltpersoner som angivelig spredde negative rykter om samboparet. Selv hørte jeg aldri rykter om dem, og idet jeg spurte folk som gikk i menigheten, innrømmet også de at de, på dette tidspunkt, aldri hadde hørt om rykter. Det virket som om hensikten var å blåse opp sin egen virksomhet og fremstå som mer betydningsfulle enn pastorparet reelt sett var. Ved flere anledninger hadde man også besøk fra pastoren i Misión Evangélica Internacional i Stockholm, Wilfred Bustos, som både ble erklært å være ‘apostel’ og Carlos Meléndez sin ‘åndelige far’. I en privat samtale med meg fortalte endog Meléndez at Bustos hadde informert ham om at han var den av Bustos sine ‘åndelige sønner’ som viste mest trofasthet og hengivenhet overfor sin ‘åndelige far’. Jeg fikk for øvrig inntrykk av at Bustos var leder av et gigantisk menighetsverk, noe som har vist seg ikke å stemme.

Det kan i ettertid synes merkelig at ikke Bustos var tydeligere på det faktum at Meléndez kun hadde vært med en kort tid i Misión Evangélica Internacional i Stockholm (rundt 1996-97), men at han på grunn av uakseptabel livsførsel faktisk ble utstøtt av menigheten. Kanskje valgte Bustos å unngå konfrontasjon og mottok prekeninvitasjoner til Restauración de Dios i Oslo i håp om at Meléndez hadde foretatt en reell omvendelse i etterkant av menighetsutstøtelsen i Stockholm?

Idet den gjenværende kjernen i Oslo faktisk ikke lenger kunne skjule for seg selv at de var blitt manipulert, tok de selvstendig kontakt med Bustos i Sverige og bad ham ta et pastoralt ansvar for dem. Bustos er selv chilener og har opprinnelig Asamblea de Dios-bakgrunn fra hjemlandet. Som det fremgår av Torbjörn Aronsons artikkelserie “Latinamerikansk pentekostalism i Stockholm” i tidsskriftet *Världen i dag* for perioden oktober-desember 2016, var Bustos fra 1977 av aktivt med i Södermalmkyrkans spanskgruppe i Stockholm hvor han for øvrig opplevde det pinsevennene kaller ‘åndsdåp’ med frigjøring av tungetale i sitt personlige bønneliv. I 1981 etablerte han imidlertid den frittstående menigheten Misión Evangélica Internacional i Stockholm. I tillegg finnes det en filialmenighet i Västerås.

Fra høsten 2016 av har Bustos regelmessig besøkt Oslomenigheten, hvor han til å begynne med prioriterte samtaler med de desillusjonerte gjenværende i menigheten før man ble enige om at menigheten måtte starte fra ‘scratch’ av og legge et helt nytt fundament for både lære og spiritualitet. Etter en kort overgangsperiode tok man i 2017 navnet Misión Evangélica Internacional, Oslo (MEI). Bustos fortsetter å besøke menigheten regelmessig i tillegg til at han fortsetter pastortjenesten i Sverige. Misión Evangélica Internacional, Oslo teller i dag om lag 30 møtebesøkende.

⁴ Ifølge Villanuevas forble Martha i menigheten hans fram til 2012, mens Carlos dukket opp helt på slutten. Dette stemmer imidlertid ikke med Restauracion de Dios sin historikk, med tilblivelsesår i 2008.

Slik det ser ut utenfra, har Bustos lagt seg på en vennligere og mye mindre konfronterende linje enn Meléndez gjorde, både i samtale med menighetens medlemmer og i sin ordinære forkynnelse. Det er samtidig vanskelig å frigjøre seg fra opplevelsen av at noen av de samme sekteriske trekkene fremdeles gjør seg gjeldende i menigheten. Enhver oppriktig kristen er seg bevisst at 'korset', det vil si et overgitt liv under Kristi herredømme, isolert sett kan provosere i møte med sekulære verdier. Da virker det unødvendig at man som menighet etablerer tilleggsanstøtspunkter, for eksempel ved å slå fast at enhver form for julefeiring er forkastelig fordi julen, historisk sett, har et 'hedensk opphav'. Når man i tillegg i forkynnelsen fremhever som et teoretisk ideal (det ble aldri praktisk realisert) at man som menighet bruker julaften til spesiell bønneinnvielse og faste, røper dette om ikke en forakt, så iallfall manglende omsorg og forståelse for de av menighetsmedlemmene som lett tvinges inn i en lojalitetskonflikt, idet foreldre og/eller andre familiemedlemmer gjerne vil feire jul sammen med dem og opplever den rigide avvisningen av julefeiring og familiekos som uforståelig. Jeg opplever det tilsvarende urovekkende når jeg med uskyldige spørsmål om hvilken konfesjonell bakgrunn Bustos hadde i Chile, får et paternalistisk svar om at han ikke akter å besvare spørsmålet utfra en misforstått spiritualitet relatert til skriftstedet i Jes. 43:18 – "Kom ikke i hu de forrige ting, akt ikke på fortiden!"

(12) Asamblea de Dios, Hamarregionen

Primus motor for det gryende menighetsfellesskapet er chileneren **Carlos Yañes** (f. 1983), som etter å ha virket som assisterende pastor innen pinsesamfunnet Asamblea de Dios i Villa Alemana, Chile i perioden 2007-2014, jobbet ett år ved den chilenske ambassaden i London parallelt med at han var aktivt med i en latinamerikansk menighet i byen.

Selv om de var tilbake i hjemlandet allerede i 2016, opplevde Yañez et konkret kall fra Gud om å etablere Asamblea de Dios-menigheter for spansktalende i Europa. Han solgte huset i Chile og kom til Norge i mars 2017, hvor han sammen med sin kone har gjennomført et obligatorisk introduksjonskurs (DTS) i regi av misjonsorganisasjonen Ungdom i Oppdrag og nå er engasjert 50% av tiden på deres misjonsbase i Ottestad, mens resten av tiden benyttes til å etablere et spansktalende menighetsfellesskap i regionen. Fra august 2017 har han invitert til samlinger to ganger pr. måned, og gjennomsnittlig oppmøte er på om lag 25 personer. En mer uformell samling i desember samme år trakk imidlertid 65 personer, og ti av disse hadde ikke noen definert kristen tro. Yañez er opptatt av ikke bevisst å trekke spansktalende kristne ut av allerede-eksisterende menigheter, men i stedet fokusere oppmerksomheten rundt ikke-troende, samt kristne som av ulike årsaker ikke har funnet et fast kristent tilholdsted i en eksisterende menighet.

Portugusisktalende menigheter

(13) Igreja Peniel Noruega, Oslo

Denne frittstående pinsemenigheten ble startet av den brasilianske kvinnen **Ana Lucia Lima** (f. 1969), som kom til Norge i 2002. Hun har tidligere bakgrunn fra Assembleia de Deus i Brasil, men kom til Norge på privat initiativ. Rent spontant begynte hun å evangelisere, og etter at flere tok imot evangeliet, begynte man å samles hjemme hos henne til regelmessige bønne- og undervisnings-samlinger. Hun kontaktet deretter Assembleia de Deus i hjemlandet for å høre om de kunne sende misjonærer til Norge. Dette skjedde imidlertid ikke, og heller ikke fikk Lima økonomisk støtte fra sitt eget trossamfunn. Det ble derfor naturlig å etablere selvstendig virksomhet, den portugusisktalende Igreja Peniel Noruega, i 2006. Menigheten teller 25 personer, som kommer sammen til ukentlige møter i Glads vei 45 på Grefsen. Samtidig har man en liten gruppe på 7 personer som kommer sammen til uformelle hussamlinger i Ålesund. Dette arbeidet startet opp i 2011.

(14) Assembleia de Deus Mancial de Vida, Oslo

Den brasilianske pinseretningen Assembleia de Deus ble startet av de to svenske misjonærene Adolf Vingren og Daniel Berg, som hver for seg og ved to separate anledninger i Chicago i 1910 fikk profetert over seg at de skulle forkynne evangeliet i 'Para', som de senere fant ut ligger i Brasil. Dit kom de samme året og oppsøkte en lokal baptisemenighet. Denne måtte de imidlertid forlate etter om lag to uker og startet nå opp selvstendig møtevirksomhet. Fra en enkeltstående menighet i Cidade Velha på nordkysten, hvor Vingren ble pastor (1911), har virksomheten fortsatt å vokse inntil Assembleia de Deus, med sine 22 millioner medlemmer, i dag er Brasils største pinsesamfunn.

En norsk avlegger av trossamfunnet er i Oslo startet av brasilianeren **Eury Candeia** (f. 1976). Han kom til Norge allerede i 2001 og ble en kristen 4-5 år senere. Selv om hans mor er pastor innen Assembleia de Deus i Brasil, oppsøkte Eury ulike religiøse sammenhenger i etterkant av sin personlige omvendelse, deriblant mormonerne og syvendedagsadventistene. Han var en del av den brasilianske Peniel-menigheten i perioden 2006-2010 og fra 2011 til 2014 den ikke-trinitariske pinsemenigheten Livets Tabernakel, som tilhører trossamfunnet United Pentecostal Church International.

Eury er opprinnelig fra Brasilia og hadde oppsøkt en Assembleia de Deus-menighet der ved tidligere besøk i hjemlandet. På grunn av en viss skuffelse over mange norske menigheter, samtalte han med hovedpastoren i den konkrete Assembleia de Deus-menigheten i Brasilia om sitt ønske om å etablere en tilsvarende menighet i Norge. Under et besøk til hjemlandet i 2016 fikk han sitt pastorkall bekreftet og formell forkynnergodkjenning innen Assembleia de Deus i Brasil. Den norske menigheten ble formelt stiftet i 2017 og har inntil nylig leid lokale av Den Frie Evangeliske Forsamling i Møllergata 40. Siden sommeren 2018 har de leid i Majorstuen kirke i Kirkeveien 84. Om lag 60 personer oppsøker menigheten med jevne mellomrom og på intervju tidspunktet hadde man 14 innskrevne medlemmer.

(15) Assembleia de Deus, Kristiansand

Menigheten ble startet av den brasilianske kvinnen **Michelle S. Paulsen** i 2013. Til å begynne med samlet man om lag 15 personer, men antallet er redusert etter at Paulsen nylig flyttet til Bærum. De tidligere menighetsmedlemmene i Kristiansand samles nå til uformelle treff i hjemmene.

(16) Igreja Pentecostal Deus é amor

Dette pinsesamfunnet, med hovedkvarter i São Paulo, Brasil, startet opp i 1962 og har over 1 million tilhengere på verdensbasis. I Norge startet virksomheten opp hjemme hos den brasilianske kvinnen Ana Maria Larsen i Fredrikstad i 2006, idet om lag ti personer kom sammen til uformelle samlinger i hennes hjem. Gruppen fikk regelmessig besøk av forkynneren Jose Nilson, som var bosatt i Göteborg.

I 2009 ble gruppen registrert som menighet. Synkende medlemstall gjorde imidlertid at menigheten ble lagt ned i 2017. Også i Oslo ble det imidlertid startet menighet i 2009. Denne eksisterer fremdeles, og samler 20-30 personer til gudstjenester og andre samlinger. I perioden 2007 til 2011 virket den brasilianske forkynneren Mauricio Raymundo Barbosa i begge menighetene, inntil visumtillatelsen gikk ut og han måtte vende tilbake til hjemlandet. Jose Nilson har nå et pastoralt ansvar for Oslomenigheten og besøker denne jevnlig.

(17) Det evangeliske trossamfunn – Nasareerens kirke.

Oslomenigheten tilhører Church of the Nazarene, et evangelisk trossamfunn med røtter i den metodistiske fløy av 1800-tallets hellighetsbevegelse i USA. Nasareerens kirke i Oslo ble grunnlagt av **Jorge Manuel de C. Rocha** (f. 1963) fra Kapp Verde utenfor Afrikakysten. Han hadde virket i Brasil i en årrekke da han i 2003 flyttet til Norge med visjonen om å starte menighet for portugisisktalende. Menigheten ble stiftet i desember 2006 og registrert i april 2008. Om lag 15-20 personer kommer regelmessig sammen til møter.

(18) Igreja Evangélica Sinais e Prodigios

Dette pinsesamfunnet ble grunnlagt av den brasilianske kvinnen Leny Azevedo Brandão i Rio de Janeiro i 1970, og man har i dag i overkant av 40 menigheter. Alle disse er i Brasil, bortsett fra menigheten i Tønsberg, Norge. Denne ledes av brasilianeren **Reginaldo Torres**, som har vært bosatt i Norge siden 1998. Han var aktivt med i Salemkirken i Oslo inntil han i 2007 flyttet til Stavanger hvor han hadde etablert menighet året før. I 2009 vendte han imidlertid tilbake til Oslo, hvor han også etablerte menighet. Mens menigheten i Stavanger ble avviklet i 2009, ble Oslomenigheten lagt ned i 2016. Året etter ble menigheten i Tønsberg dannet. De leier lokale av pinsemenigheten Betania og samler mellom 5 og 20 personer til sine møter. Læremessig ligger Igreja Evangélica Sinais e Prodigios nær opp til Assembleia de Deus.

(19) Reobote, Varhaug

På Varhaug (Jæren) etablerte den brasilianske kvinnen **Tarciana Lauritsen** en portugisisktalende husgruppe i 2014. Gruppen vokste raskt, og det ble naturlig å leie lokale. På det jevne samlet man mellom 10 og 20 personer. Lauritsen ønsket ikke å etablere en selvstendig menighet, men ville knytte virksomheten opp mot pastor Cristiano Regis, som er grunnlegger av det lille Reobote-menighetsnettverket i Recife på nordkysten av Brasil. Også i Norge kalte man seg for Reobote. Virksomheten på Varhaug ble imidlertid lagt ned i februar 2018.